

SELİM SIRRI TARCAN'IN
CİMNASTİK VE SPOR ANLAYIŞI*

* Ö.Alpaslan GENÇAY
* Mehmet ACET
*** Fatih KILINÇ

ÖZET

Selim Sim Tarcan (1874-1957) Yenişehir'de doğmuştur. Lise öğrenimini Galatasaray Sultani'sinde, yüksek öğrenimini de Mühendis Hane-i Berri Hümayun'da tamamlamıştır. 1896-1908 yılları arasında subay olarak görev yapmıştır. Bir süre Serveti Fünun dergisini yönetti. 1909 yılında İsveç'e beden eğitimi ihtisasına giden Tarcan, burada *İsveç Kralliyet Askeri Beden Eğitimi ve Cimnastik Akademisi'nde* Cimnastik eğitimi almıştır. Yurda dönüşünde ordudaki görevinden ayrılarak, 14 Temmuz 1910 yılında Osmanlı Mektepleri Terbiye-i Bedeniyye Müfettişliğine atanmıştır.

Müfettişlik ve beden eğitimi öğretmenliğinin yanı sıra, Uluslararası olimpiyat komitesi temsilciliği, millet vekilliği gibi birçok görevlerde bulunmuştur. 1926'da konuşmaları yüzünden TICI tarafından kınanması ile TMOK Başkanlığından çekilmiştir.

1930'da uluslar arası Olimpiyat Komitesi Üyeliğinden de istifa ederek aktif spor yaşamından çekilmeye başlamıştır. Bundan sonra, Cimnastik ve Beden Eğitimi hakkında halkın aydınlanmasına kitaplar ve makaleler yazarak, çaba göstermiştir.

* Bu çalışma 2000/2001 Güz döneminde G.Ü. Sağ.Bil. Enst. Bed.Eğt. ve Spor A.B.D. Dr. Programında "Çağdaş Beden Eğitimi ve Sporun Gelişimi" dersi dönem ödevi olarak sunulmuştur.

Okt. Sütçü İmam Üniversitesi BESYO, K.Maraş
"Okt. Dr. Dumlupınar Üniversitesi BESYO - Kütahya
** Okt. Dumlupınar Üniversitesi BESYO - Kütahya

Selim Sırrı Tarcan, hayatında kendisini spor yönüyle iki kişilik olarak ele almıştır. İsveçten önceki Selim Sırrı ve İsveçten sonraki Selim Sırrı olarak ifade etmiştir. İsveç'e gitmeden önce, Alman cımnastiğini öğrenen ve bu cımnastiği savunan bir spor anlayışına sahip iken, İsveç'e gittikten sonra, spor ve jimnastik anlayışında çok büyük değişimler meydana gelmiştir. Bu değişimi de şu ifadeyle "İsveç'e pazularıyla geldim, aklımla dönüyorum" dile getirmiştir. Türkiye'ye döndükten sonra da fanatik bir şekilde İsveç cımnastiğini savunmaya başlamıştır.

Selim Sun Tarcan'ın Cimnastik, Beden Eğitimi ve Sporunu her anında anlatmaya çalışarak bunlar arasındaki ilişkinin iyi ayarlanmasının yanı sıra bu faaliyetlerin bir denge dahilinde yapılmasının gerekliliğini temel olarak vurguladığı görülmüştür.

ABSTRACT

Selim Sırrı Tarcan (1874-1957) was born in Yenisehir. He completed his Lycee education in Galatasaray Lycee and his higher education in Engineering school (mühendis Hane-Berri Hunmayun). He worked as an army officer between 1896-1908. He edited "Serveti Funun" Journal during that time. He went to Sweden in 1909 to take Physical education training in Royal Academy

of Physical Education and Gymnastic Academy of Sweden. Upon returning to the country he left his job in the army and he was assigned as the physical education supervisor of Ottomans Schools

He worked as a representative of the olympic committee and member of parliament in addition to his jobs as supervisor and physical trainer. He resigned from his post as the head of Turkish National Olympic Committee after he was criticised by TICI for his speech he made in 1926. He then resigned from the olympic committee in 1930 and withdrew from the active sport life. He devoted all his time to write books and articles about gymnastics and physical training in order to enlighten the people on these subjects.

Selim Sırrı Tarcan regarded himself as two different sporting personalities as Selim Sırrı Tarcan before going to Sweden and Selim Syrrı Tarcan after returning from Sweden. He had learned German Gymnastics and advocated the German system before he went to Sweden. There were important changes in his

understanding of sport and gymnastics after his stay in Sweden. He stated these changes as "I came to Sweden with my muscles but I am returning back with my brains". He became an ardent supporter of Sweden Gymnastics after he came back.

Selim Sırrı Tarcan tried to teach Gymnastics, Physical training and sports all his life, emphasizing the need of establishing a good balance among them.

GİRİŞ

19.yüzyılda beden eğitimi ve spor alanında önemli gelişmeler kaydedilmiş, bu alanda çalışmalar yapan eğitimcilerin faaliyetleri sistem haline gelmiştir. Bunların en önemlileri; jon-Amaros ve Ling sistemleri olarak ortaya çıkmıştır. 19.yüzyıldan itibaren bütün dünyada belli kurallar dahilinde yapılmaya başlanan beden eğitimi ve cimnastik faaliyetleri ülkemizde, Tanzimat döneminde başlamıştır.¹²

1863 yılında Mektebi Sultani'de (Galatasaray Lisesi) M.Curel'in temelini attığı ve daha sonra onun yerine gelen M. Moiroux'un sürdürdüğü spor faaliyeti sonucu ilk Türk sporcularının ortaya çıktıkları görülmüştür. Bu öğretmenlerin yetiştirdikleri öğrenciler arasında Ali Faik (Üstünidman) ilk Türk cimnastikçisi olmuştur. Faik hoca daha sonra Galatasaray Lisesi'ne cimnastik öğretmeni olmuş ve kırk yılı aşkın süre ile görevini sürdürmüştür. Moiroux, daha sonra da Mektebi Harbiye'de spor öğretmenliği yapmış, bu askeri okuldaki yetenekli öğrencilerinden Mazhar Kazancı'yı yetiştirmiştir. Faik Hoca'nın en yetenekli öğrencilerinden biri olan Selim Sırrı Tarcan'da Türk sporunun ilk büyük öncülerinden biri olarak ortaya çıkmıştır. Selim Sırrı'da Yüksek Öğretmen Okulundaki beden eğitimi öğretmenliği sırasında pek çok genç öğrenci yetiştirmiştir. Selim Sırrı Bey'in öğrencileri de yurdun dört bir yanına sporu ve spor anlayışını götürüp yaymışlardır. Selim Sırrı bey aynı zamanda yurdumuzda ilk olimpiyat fikrini ve idealini tanıtan ve yayan, Milli Olimpiyat

ÇAPAN, M.Ş.: "Selim Sırrı Tarcan'ın Beden Eğitimi ve Spor Sistemlerinin Analizi,"Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Fırat Üniversitesi, SBE,1996.

¹²GELİŞİM HACCETTE.: "Spor" Maddesi, Cilt: 10, Sabah Yayınları, İstanbul, [y. y]s.3814,3815.

Komitesini kuran ve uluslar arası Olimpiyat Komitesinde ülkemizi ilk temsil eden kişi olarak olmuştur.¹

Selim Sırrı'nın spor yaşamını, cimmastik ve spor anlayışını ortaya çıkarmak çalışmamızın temelini oluşturmaktadır. Çalışmamız sonucunda elde edilen bulgular bununla da kalmayıp Selim Sırrı'nın diğer yönleriyle de anlaşılmasının sağlanması hedeflenmiştir.

Çalışmamızın metodolojisini, konusu gereği literatür inceleme çalışması oluşturmaktadır. Bu doğrultuda evrenimizi, Selim Sırrı' Tarcan'ın eserlerinin bir kısmı ve konu ile ilgili kitap, dergi, makale, tez'ler oluşturmuştur.

GENEL BİLGİLER

Selim Sırrı Tarcan'ın Hayatı

Doğumu, Ailesi, Çocukluk Yılları

Selim Sırrı Tarcan (1874-1957) Yenişehir'de doğmuştur. Babası Elazığ vilayetinin Kesrik köyünden" Uzun lakabı ile anılan Albay Yusuf Bey dir". Albay Yusuf Bey 1876 yılında şehit düşer, böylece Selim Sırrı iki yaşında babasız kalır, annesi Zeynep Hanım Selim Sırrı'yı ve iki kız kardeşini alarak İstanbul'a yerleşmiştir.⁴³⁶

Öğrencilik Yılları

1882 yılında ise Zeynep Hanım, oğlu Selim Sırrı'nın iyi eğitim alması için Galatasaray Sultanı'sine kaydettirmiştir. Selim Sırrı burada cimmastik hocası Faik bey'le karşılaşır, onun cimmastik sevgisi ve becerisinden etkilenerek, annesinin ve çevrenin istememesine karşı cimmastik'e merak sarmıştır. Cimmastik derslerinde çok başarılı olarak bir de ödül alır. Annesi oğlunun ödül aldığını öğrenince çok sevinir. Ancak, bunun cimmastikle ilgili olduğunu duyunca "seni mektebe okusun diye verdim, iplerin tepesine çıkasın diye değil! Hadi çekil! Ben böyle mülkafat istemiyorum. Boşuna sevinmişim!"dev. Annesi, daha ziyade

¹ ATABEYOĞLU, C: "Cimmastik." Tanzimat'tan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi, Cilt :6, İletişim Yayınları, [y.y], s.1474-1518.

⁴ TARCAN, S.S. : Hatalarım, Türkiye Yayınevi, İstanbul, 1946

Atabeoğlu, C: "Tar" Maddesi, Meydan Larousse, Cilt:19, Sabah Yayınları, [İstanbul], s. 66

⁴³⁶ÇAPAN,1996,s.6.

¹ DEMİRHAN, G. : "Selim Sırrı". Hacettepe Üniv. 5. Uluslararası Spor Bil. Kongresinde Dağıtılan El Broşürü, Bağrgan Yayınevi, Ankara, 1998.

derslerde başarılı olmasını istemiştir. Fakat Selim Sırrı, cimmastik dersini ve hocası Faik Bey'i çok sevmiştir. Bundan sonraki yaşamına yön verecek adımların temelleri bu yıllarda atıldığı söylenebilir. Bununla birlikte, Selim Sırrı ekonomik nedenlerle, Galatasaray Sultanisi'nden ayrılmak zorunda kalmış ve daha sonra Mühendis Hane-i Berri Hümayun'a kaydolarak yüksek tahsilini, burada tamamlamıştır.¹

Mesleki ve Siyasi Hayatı

Selim Sırrı yüksek tahsilini tamamladığı yıl (1895) kur'a sonucu İzmir'e ataması yapılır. Yeni Kale'deki istihkam birliğinde göreve başladığında, İzmir'de aydın bir çevreyle tanışma imkanı bulan Selim Sırrı, iyi bir arkadaş gurubuna sahip olur. İzmir'deki çalışmaları 1900 yılı Ekim ayma kadar devam etmiştir. Bu tarihte Sami Paşa Zade Hasan Beyin desteği ile "Padişah Fahri Yaver/i"ğine atanmıştır. 1900 lü yıllar İstibdada karşı bazı çalkantıların, yeni fikir hareketlerinin olduğu yıllar olmuştur. Eski okul arkadaşlarıyla bir araya gelen Selim Sırrı, siyasi ve sosyal konuları aralarında tartışmışlardır. Bir yandan İzmir'de başladığı yazı faaliyetini İstanbul'da sürdürmeye karar verirken, diğer yandan yazılarını Servet-i Fünun Mecmuasında yazmaya devam etmiştir. Yazdığı ilk makalede, vücut sağlığını korumanın öneminden bahsederek, ana babaları çocukların vücut eğitimine özen göstermeleri konusunda uyarmak istemiştir. Bu makaleler, tophane Müşiri ve Mektepler Nazırı Zeki Paşanın dikkatini çeker ve paşa, çelimsiz oğluna verdiği cimmastik derslerinin yararlı olduğunu gördükten sonra, onu Anadolu Kavağındaki görevinden alarak Mühendis Hane-i Berri Hümayun'a cimmastik ve Eskrim hocası olarak tayin etmiştir. Selim Sırrı'nın bu göreve başlaması ile (1903) hayatında yeni bir döneme girdiği görülmüştür.

S.S.Tarcan, bir yandan öğretmenlik yaparken diğer taraftan cimmastik ve beden eğitimini tanıtan yazılar yazmaya devam etmiştir. Ancak, karşılaştığı bir olay ile cimmastikle ilgili yazdıkları ve uyguladıkları arasında bir tezat olduğunu farkına vararak Selim Sırrı bunu şöyle anlatmıştır ; "Serveti Fünun Mecmuasında kendime göre bazı makaleler yazıyordum. Bir gün, İkdam Gazetesinde benifena halde hırpalayan bir makale çıktı. İmzasına

¹ TARCAN, 1946,s.17-18

baktım Dr. Kilisli Rifat. Hiç tanımadığım bir adam söyle diyordu; "Selim Sırrı, ne yazık ki bir ilim adamı değil, eğer bir parça anatomiden, fizyolojiden anlasa idi o zaman daha istifadeli şeyler yazardı." Bu yazılara fena halde bozuldum. Kilisli Rifat'ı bulup ona boks dersi verecektim. Durumu anlamiş olacak ki "Ben vücut pehlivanı değilim, fikir pehlivanıyım. Ben size kalemlerle meydan okudum, kudretiniz varsa siz de kalemlerle cevap verin. Öyle zannediyorum ki tuttuğunuz yol yanlıştır. Siz Fransızca biliyorsunuz, size bazı kitaplar vereyim okuyun, ondan sonra görüşelim." dedi. Dr. Philippe Tissie'nin "Yorgunluk ve Beden İdmanları" adlı kitabını verdi. Okuyunuz sonra görüşelim dedi. Bu iki kitabı dikkatle okuduktan sonra,....iri pazularım ve cambazlık marifetimle bir köy cambazından farklı olmadığımı anladım..

Karşılaştığı bu durum karşısında, Selim Sırrı'nın bundan sonraki yazıları ve çalışmaları daha bilimsel amaçlı olmaya başlamıştır. Bununla birlikte, siyasi çalışmalarını da devam ettirmiştir. Selim Sırrı, 11 Temmuz 1908 Meşrutiyetinin ilanı ve izleyen günlerde arkadaşı Rıza Tevfik ile beraber at sırtında hürriyet nutukları atmıştır. O günlerde yaptığı siyasi çalışmalardan ötürü arkadaşları ile arası açılmıştır.⁹ Siyasetten çekileceğini ve Beden Terbiyesi muallimi görevine döneceğini söyleyen Selim Sırrı, 1908 yılında İstanbul'da özel bir Terbiye-i Bedeniye Mektebini açar. Ancak, 1909 yılında tekrar kapatmak zorunda kalır. Bundan sonra yurt dışında eğitim hayatını sürdürmek istemiştir. Daha önceden okuduğu kitaplardan etkilenecek İsviçre'ye gitmeyi amaçlamıştır.

Hatıralarım adlı eserinde (1946, s.44) İsviçre'ye gidişini şöyle belirtmiştir; "Dr. Tissie İsviçre okulunu okuduğum kilitapta çok methediyordu. Artık kafama koymuştum, Avrupa'ya gideceğim, yüksek Beden Terbiyesi mekteplerinden birine gidecektim. Fakat buna mali durumum müsait değildi." Şeklinde ifade etmiştir.

İttihat ve Terakki Cemiyeti üyeliği sırasındaki çalışmalarından ötürü ordudaki görevinden rahatsız olmuştur.

⁹ÇAPAN,1996,s.17

¹⁰ÇAPAN,1996,s.11,12

¹¹TARCAN,1946,S.44

¹²KARAKÜÇÜK,S.:Beden Eğitimi Öğretmeninin Eğitimi,Gazi Üniv.,Yay.,Ankara,1989.

¹³KAHRAMAN, A. : Osmanlı Devletinde Spor. I.Baskı,Kültür BakanlığıYayınları, Yayın No:1697 Ankara, 1995, s.662,666

Harbiye Nazırı İzzet Paşa bu durumun farkına varmıştır. Selim Sırrı artık ya çok sevdiği Cimnastik ve Beden Eğitimi ile ilgilenecek yada, siyasetle ilgilenenecekti tercihini yapmıştır. Bununla birlikte, İzzet Paşa, Selim Sırrı'yı görevinden uzaklaştırmak istemiştir. Selim Sırrı'yı çağırarak, düşüncesini dile getirmiştir. İzzet Paşa, Selim Sırrı'ya, Paris'e Paris Sefareti Ateşe Militerliği'ne (Askeri Ateşe) göndermeyi düşündüğünü belirtmiştir. Selim Sırrı da bu teklifi fırsat bilerek hemen "Paşam, beni yurt dışına çıkarmak istiyorsanız Paris'e değil, İsviçre'ye gönderin. Ben orada beden eğitiminde ihtisas yapmak istiyorum" diyerek teklifde bulunmuştur. Bu teklifi İzzet Paşa tarafından kabul edilmiştir.¹⁴ Tarcan, bunun üzerine, İsviçre'ye cimnastik okuluna gitmek istediğini belirtmiştir. Gerekli izni aldıktan sonra 1909 yılında Stockholm'e cimnastik eğitimi görmek için hareket etmiştir. Burada, Kralın maiyet alayında misafir olarak kalmış ve Aynı zamanda, Yüksek Muallim Mektebinde derslere başlamıştır. Eski Direktör General Balek ve Beden Terbiyesi Üstadı Profesör Törnsgen ile tanışan Selim Sırrı bunu şöyle anlatmıştır ; "Görüşürken pazularım ve hünerlerimle böbürlendim. Gültümsediler. Beden Terbiyesi'nin ilim ve kafa işi olduğunu anlattılar. İnsanın dünyaya bir nefes alarak geldiğini ve bir nefes vererek gittiğini; vücut egzersizlerinin fizyoloji, anatomi, psikoloji ve biyolojiye uygun bir şekilde yapılması lazım geldiğini izah ettiler. O zaman sporun, ilmi verilerle muhat olduğunu anladım. Aynı zamanda, cimnastiğin, insan hislerinin terbiye vasıtası olduğunu öğrendim " .

Selim Sırrı 1910 yılı ilk baharında İsviçre'deki Beden Terbiyesi Tahsilini tamamlayarak yurda dönmüştür.¹⁶ İsviçre'den belli hedeflerle dönen Selim Sırrı, politikayla ilgilendiği için Mühendis Hane Müdürü tarafından başka bir göreve nakledilmek istenirse de bunu kabul etmeyerek görevinden istifa eder. İşsiz kalan Selim Sırrı, bir gün Muarif Nazırı Emrullah Beyle karşılaşır. Durumu öğrenen Nazırı, Selim Sırrı'yı bir hafta sonra Bil'umum vilayet-i Osmaniyeye mektebinin Terbiye-i Bedeniye Müfettişliğine atar. Ancak, neyi teftiş edeceğini anlayamayan Tarcan, Emrullah

ARUN, A.C.: "Selim Sırrı Tarcan", Spor Bilimleri Dergisi, Türkiye Beden Eğitimi Öğretmenleri ve Spor Kulübü Derneği, Yıl: 4, Sayı 13-16, İstanbul, 1993.

¹⁴ TARCAN, 1946, s. 45,47

FİŞEK, K. : 100 Soruda Türkiye Spor Tarihi, Gerçek Yayınevi, [y.y], 1985.S.15-U0.

Efendiye sorar ;"Fakat efendim, neyi tefiş edeceğim? Galatasaray'dan başka hiç bir sultani de cinnastik dersi yok! Hele kız mekteplerinde bu dersin adı bile bilinmiyor!" der, Emrullah efendi ise; "Azizim, sen hem müfettiş, hem de müessis olacaksın. Erkek muallim mektebinde islahat yaptık. Programına, haftada iki defa Beden Terbiyesi dersi koyduk. Orada sen ders verip muallim yetiştireceksin. Kız mektepleri için de sonra düşünürüz," demiştir.'

Bunun üzerine cinnastiği, kız mekteplerine sokmayı başaran Selim Sırrı, Müfettişliği yanında geleceğin öğretmenlerini cinnastiğe yatkın hale getirmek istemiştir. Selim Sırrı'nın Maarif Nezareti Müfettişliğine atanması, Nezaretin eğitimle ilgili karar ve uygulamalarında söz sahibi olmasını sağlamıştır. Bu gelişme Türk sporu için önemli bir süreçtir. Artık ülkemizde sporun bu dönemden sonra yeni bir boyut kazandığı söylenebilir.¹⁸

Selim Sırrı bey İsveç'ten dönünceye kadar (1911) Türk gençleri Alman usulü cinnastik (aletli cinnastik) yapmışlardır. Selim Sun Bey İsveç'ten dönüp Galatasaray Sultanisi'ne spor öğretmeni olunca, ilk defa burada İsveç usulü cinnastiği (aletsiz cinnastik) uygulamaya başlamıştır. "Bununla birlikte, bir yandan yöneticilik görevindeyken bir yandan da, Darul muallimin-i (İstanbul Erkek Öğretmen Okulu) de beden eğitimi dersleri veren Tarcan'ın, diğer yandan da bu alanda çalışacak öğretmenlerin yetiştirilmesi konusunda çaba harcadığı görülmüştür.

Selim Sırrı'nın Etkilendiği Cinnastik Sistemleri

Fransa'da Rabelais, sonra Montaigne daha sonra da Jean Jacques Rousseau gibi filozoflar eserlerinde ve kurdukları terbiye sisteminde vücut idmanlarına yer vermişlerdi, nitekim Almanya'da Johann Bernhard Basedow (1723-1790), daha sonra, Johann Guts Muts (1759-1839) cinnastiği ve vücut idmanlarını 19.yy dan evvel yaymak istemişlerdir^{22 23}

Hatta bu nedenle, J.J Rousseau'da "Emile" (1762) adlı yapıtında eğiticinin, insanı doğal eğitiminin, beden ve düşünce için olağan üstü bir yetiştirme biçimi olduğunu savunmuştur.²⁴

¹⁸TARCAN,1946,s.47.

¹⁹ÇAPAN, 1996, s.20.

¹⁸KAHRAMAN,1995, s.664.

²⁰TARCAN, 1946, s.47.

²¹DEMİRHAN,1998,s.2.

²²TARCAN, 1932, s.94.

²³GELİŞİM Hachette,1993, s.3814.

²⁴GELİŞİM HACCETTE, 1993, s.3814.

Hareket olgusu, Avrupa'da kısa bir sürede yaygınlık kazanarak gelişme kaydettiği görülmüştür. İsviçre'de Johann Henrick Pestalozzi (1746-1827) akılcı bir cinnastik önermiştir. Almanya'da (1755-1761) Gothe'de kendini beden hareketlerine vermiştir. Basedow'da, Dessau'da kurduğu enstitüde beden eğitiminin zihinsel eğitimle birlikteliğini sağlamıştır. Basedow, düşünceleriyle Guts Muts'u çok etkilemiştir,²⁵ Avrupa'daki bu gelişmelerin yanı sıra, Osmanlı Devletine gelen ilk modern spor cinnastik olmuştur (1863).²⁶ Ülkenin batıya dönük ilk kültür yuvalarından biri olan Mektebi Sultani 1868 de açılırken Fransa'dan getirilmiş olan öğretmenler arasında M. Curel adında bir cinnastik öğretmeni bulunuyordu. Bu zat okulun en geniş salonunu "spor salonu" haline getirirken, Fransa'dan getirdiği gerekli aletlerle burayı donatmış, ve okulda mükemmel bir cinnastik hane meydana getirmiştir. M. Curel burada öğrencilerine ilk cinnastik derslerini vermeye başlamıştır. M. Curelden sonra 1874 te okula M. Moiroux adında bir cinnastik öğretmeni gelmiştir. Mükemmel bir cinnastikçi olan M.Moiroux, bu okulda gerçek cinnastiğin kurucusu olurken, başta Ali Faik bey olmak üzere bir çok öğrenci yetiştirmiştir.

Mekteb-i Sultani sıralarındaki spor faaliyeti de Osmanlı İmparatorluğu için gerçek anlamda sporun yerleşmesinde önemli etken olmuştur. Mektep-i Sultani de M. Curel'in temelini attığı ve daha sonrada onun yerine gelen M.Moiroux'un, sürdürdüğü spor faaliyeti sonucu ilk Türk sporcularının ortaya çıktıkları görülmüştür. Bu öğretmenlerin yetiştirdikleri öğrenciler arasındaki ilk "büyük isim" , Ali Faik Bey (Üstünidman) dir. İlk Türk Cinnastikçisi olarak tanınan Faik Hoca, daha sonra Galatasaray Lisesine cinnastik öğretmeni olmuş ve kırk yılı geçen görevi süresince sayısız öğrenciler yetiştirmiştir.²⁸

M.Moiroux, Mekteb-i Sultani'den başka Mekteb-i Harbiye'de de spor öğretmenliği yapmış, bu askeri okuldaki yetenekli öğrencilerinden Mazhar Bey (Kazancı) daha sonrada

²⁵GELİŞİM HACCETTE,1993, s.3814.

²⁶İŞCAN,F.,Türklerde Spor, B.T.S.G.M Yayınları, Yay.,No: 55, Ankara, 1988,s.97-98.

²⁷ATABEYOĞLU, C, et al.: "Olimpiyatlar." Morpa Spor Ansiklopedisi, Morpa Kültür Yayınları LTD.ŞTİ, İstanbul, 1997 s.160.

²⁸ATABEYOĞLU, s. 1475.

Mektep-i Harbiye'de spor öğretmeni olarak hizmet görerek pek çok askeri öğrenci yetiştirmiştir. Faik Hocayla, Mazhar Hoca Türkiye'de Cimnastik sporunun gerçek öncüleri olmuş; biri sivil okullarda, diğeri askeri okullardaki olumlu çalışmaları ile Türk sporuna önemli katkılarda bulunmuşlardır.³⁹

Türk cimnastik sporunda uzun süre sürüp gidecek olan bir anlaşmazlık da bu dönemde başlamıştır. Mazhar hoca, Almanya'dan aletli cimnastik konusunda tam bir uzman olarak yurda dönerken, Selim Sırrı bey de aletsiz İsveç cimnastiğinin ateşli taraftarı olarak Stockholm'deki öğrenimini tamamlayıp yurda dönmüştür. Bundan sonra, ülkede "aletli-aletsiz cimnastik" çatışmasının başladığı görülmüştür. Türk cimnastik sporunun kurucusu Faik Üstünidman'da aletli cimnastik tarafında ve Mazhar kazancının yanında yer almıştır. Ancak Selim Sırrı bey, yolundan asla şaşmayarak, İsveç cimnastiği üzerinde ısrarlı bir şekilde durmuştur.⁴⁰ İşte biz bu çalışmamızın temelini oluşturan Selim Sırrı'nın cimnastik ve spor anlayışında, etkilendiği cimnastik sistemlerinden kısaca bahsetmeye çalışacağız.

Jahn ve Amaros Sistemi (*Jahn 1778-1852, Amaros 1770-1848*)

Johann Friedrick Ludwig Jahn'ın sisteminde cimnastik herkes için bir vazifedir. Vatanın selameti, milletin yücelmesini düşünen her genç, vücudunu kuvvetlendirmelidir. John Millet, vatan, cimnastik bu üç kelimeyi bütün olarak kabul etmiş genel olarak askeri cimnastik ve aletli cimnastik anlayışı hakim olmuştur. "Jahn Berlin'de, sert ve gösterişli bir davranış, dik baş, sağlam vücut, gergin bacaklar gerektiren güç ve beceri yöntemi dersleri vermiştir."⁴¹

İspanyol subayı olan Francisco Amaros'ta her gördüğü sistemden etkilenmiş ve onları taklit etmiştir. Aletlere ve donanımlara önemli derecede yer vermiş, Jahn'ın tesirinde kalarak askeri cimnastiğe fazla önem vermiştir.⁴²

³⁹ ATABEYOĞLU, s.1475.

⁴⁰ ATABEYOĞLU, s. 1507.

⁴¹ TARCAN, 1932a, s.86.

⁴² FIŞEK, 1985, s.15-45.

⁴³ GELİŞİM HACETTE, 1993, s.3814.

⁴⁴ TARCAN, 1932a, s.86.

Ling Sistemi (1776-1839)

İsveç cimnastiğinin kurucusu Pehr Henrik Ling'dir. Cimnastikte bilimsel ve Fizyolojik temellere dayalı yeni bir sistem geliştiren Ling, ülkesinin içinde bulunduğu durumdan etkilenerek gençliğe sıhhat, güzellik, cesaret verebilmek için, hareketler üzerinde esaslı bir değişiklik yaparak⁴⁴, vücudun her uzvuna fayda veren fizyolojik hareketleri bulmuştur. Ling'e göre, kimse cimnastik aletlerine vücudunu esir etmemelidir. Sırf eğlence ve marifet göstermek için insanın ekseriya zararlı bir takım hareketleri yapmaya uğraşmayacağını belirten Ling, hareketi sağlayan kanunların bilinmesi gerektiğini savunmuştur.⁴⁵ İsveç usulü cimnastiğin kasları büyütmeyeceğini ancak, hasta ve zayıf olanlara daha yararlı olacağı savunulan bu cimnastiğe "Tıbbi Cimnastik" de denilmiştir.

Selim Sırrı Ling'in cimnastik usulüne hayranlıkla bakmaktadır. Her hareketin bir gayeye yönelik olduğu bu sistemde cambazlığa, zorbalığa yer olmayışı Selim Sırrı'yı daha fazla ilgilendirmiştir.⁴⁶

Selim Sırrı Tarcan'm Cimnastik ve Spor Anlayışı Selim Sırrı Tarcan'm Cimnastik Anlayışı

Selim Sırrı, çocukluğunda adalelerini sertleştirmek gayesi ile cimnastik yapmış olduğunu her türlü hünerleri yapan biri olduğunu kabul etmiştir. Öğrencilik yıllarında, uzun yıllar Jahn ve Amaros sisteminin etkisinde yetişmiş olan Selim Sırrı, İsveç'ten döndükten sonra, Amaros sistemi anlayışına göre yetişen Faik Bey'in, cimnastiğin gelişmelerine vakıf olmadığı, beden terbiyesini ilim olarak kabul etmek istemediğini, daha ziyade adalelere önem verdiğini belirtmiştir.⁴⁷

İyi bir Fransızcası olan Selim Sırrı, spor alanındaki çeşitli gelişmeleri yakından takip etmektedir. İşte, İsveç'e gidişine kadar

⁴⁴ FIŞEK, 1985, s.15,45.

⁴⁵ TARCAN, 1932a, s. 89-90.

⁴⁶ GELİŞİM HACETTE, 1993, s.3814.

⁴⁷ KAHRAMAN, 1995, s.662.

⁴⁸ TARCAN, 1932a, s.94.

ÇAPAN, 1996, s.30.

uzayan bu süreç sonunda Ling'in İsveç cimmnastığı sistemini inceleyerek bilgi sahibi olur. Selim Sırrı, cimmnastik ve spor anlayışını İsveç'ten önce ve isveç'ten sonra şeklinde değerlendirmiştir.

İsveç'ten döndükten sonra Selim Sırrı, "İsveç'e Pazularıyla gittim kafamla döndüm" diyerek Ling'in sisteminden ne kadar etkilendiğini açıklamıştır.⁴

İsveç'ten döndükten sonra Jahn ve Amaros sisteminin sıhhi ve terbiyevi olmadığını anlatmaya çalışır. Tarcan'ın "Amaros sisteminin çocuklara, zayıflara, kadınlara, şişmanlara, ihtiyarlara kabul-ü tasdik değildir" dediği görülmüştür. "Günün birinde fizyoloji ilminin muğtayı karşısında kanaatlarım sarsıldı. Hatalarımı gördüm. Senelerce yürüdüğüm yoldan geri döndüm" diyen Selim Sırrı, her zaman hareketlerin, eğitici olabilmesi için, şekil, şiddet ve miktarının iyi ayarlanması gerektiğini ortaya koymuştur.⁴⁴ Çeşitli sporcuların günlük gazetelerde, "Memleketimizde İsveç usulümü? Türk usulümü?" başlıklı yazılarına kızan Selim Sırrı, bütün vücudumuzu makul bir şekilde işleten, uzuvlarımızın vazifelerini kolaylaştıran fizyoloji kaidelerine uygun İsveç cimmnastığının milliyetinin olmadığını, bu usulü İsveçli bir alim bulduğu için adına İsveç cimmnastığı denmiştir, diyerek tepkisini dile getirmiştir.

Yeni anlayışına göre cimmnastığın tarifini yapan Selim Sırrı, Spor Pedagojisi kitabında⁴⁴; "Cimmnastik vücudumuzdaki mafsal ve adale gruplarının vazife ve ehemmiyetlerine göre tatbiki lazım gelen, hareketlerin şeklini ve miktarını bildiren bir fendir, Cimmnastik sayesinde dimağımızın kısrındaki asabi muharrike merkezleri terbiye götür, bu sayede irade kudreti asap merkezlerinden hangi birine tesir ederse o merkezin idare ettiği, adale hareketi kolaylıkla yapar." demiştir.

Selim Sırrı, Cimmnastığın vücudun tümünü dengeli bir şekilde koruyan ve çalıştıran, geliştiren bir çalışma olduğunu

TARCAN, 1932a, s.94.

ÇAPAN, 1996, s.32.

ÇAPAN, 1996, S.31.

ÇAPAN, 1996, s.32,33.

TARCAN, 1942, S.22.23.

TARCAN, S.S. : Spor Pedagojisi, Cumhuriyet Matbaası, İstanbul, 1943.

belirtmektedir. Spor yapmadan önce en az 30 dk cimmnastik yapmanın gerektiğini önemle vurgulamıştır.

Selim Sırrı Tarcan'ın Spor Anlayışı

Selim Sırrı'ya göre spor, "Vücudun kuvvetini, çevikliğini idame eden, irade kuvvetini artıran şuurulu bir vasıta... " ⁷Selim Sırrı sporu, beden eğitiminin bir parçası olarak kabul etmiştir. Vücudun sağlığını korumada bir vasıta olduğuna inanarak, spor eğitimiyle doktor, psikolog ve eğitimcilerin yakından ilgilenmesini istemiştir. Sporda, yarış ve başarının ön planda olduğunu belirtirken, spor eğitimcilerine de büyük sorumluluk yüklemiştir ,⁴⁴

Spora, amaçlarını ve toplumsal yararlarını ayrı ayrı ele alarak yaklaşan Selim Sırrı, kişisel boyuttaki faydalarının yanı sıra, sporunun ahlak, karakter, adalet, dürüstlük gibi basiretlerine de önem vermiştir. Bu görüşünü hemen her yerde vurgulayan Tarcan ; "Spor, sağlık, uzun ömür, ırkın güzelleşmesi, insan neslinin ıslahı, fert ve toplumun uyum ve mutluluğunu olumlu yönde etkiler" ⁵⁰ derken bu yaklaşımı ile İsveçli Ling'in sistemini ne derece benimsediğini göstermiştir. Sporunun yalnızca bedenen değil, aynı zamanda zihnen gelişmesinin önemini vurgulayan Tarcan, iyi bir sporunun yetişmesinin belli aşamalardan geçmesi gerektiğini belirtmiştir.⁵¹ Bununla birlikte, sporunun spor yaparken her türlü menfaatten uzak olması gerektiğini savunması, "seyircisiz, sporcusuz spor meydanları tesis edilmeli ve bu meydanlarda koşma, atlama,atma, tenis ve futbol yerleri ayrılmalı" sözü ile amatörlik kavramına çok önem verdiğini bir kez daha ortaya koymuştur.⁵²

Sporun Teşkilatlanmasına Yönelik Çalışmaları

⁷TARCAN,1943,s.150.

⁴⁴ ÇAPAN, 1996, s.67.

⁴⁶ TARCAN, S.S. :Radyo Konferansları I., Devlet Matbaası, İstanbul, 1932b.s. 103-112.

⁵⁰ TARCAN, 1943, s. 19.

⁵¹ TARCAN, 1943, s. 150.

⁵² TARCAN, S. 1932a, s. 126.

Modern Olimpiyat'ların kurucusu Baron Pierre de Coubertin henüz üye olmamış devletleri yanına almak için bir Dünya gezisine çıkmış, bu arada Osmanlı Devletini de uluslararası olimpiyat komitesine üye kayıt etmek için İstanbul'a gelmişti. İstanbul'da Selim Sırrı beyle tanışmış ve Selim Sırrı ile yaptığı görüşme sırasında olimpiyat oyunlarının yeniden ihyası için gösterdiği çabalardan söz ederek, tüm Dünya ülkelerini, bu davanın etrafında toplamak istediğini söylemiş ve bir olimpiyat komitesi kurarak, Türk sporcularının olimpiyat oyunlarına gönderilmesini istemiştir.

Selim Sırrı, bu olayı Eski ve Yeni olimpiyatlar adlı eserinde şöyle anlatmıştır ; *"Coubertin'in bu teklifi çok hoşuma gitti, yalnız tatbik sahası yoktu,kendisine,bizim henüz istibdat devrinde yaşadığımızı, cemiyet teşkil değil, iki kişinin baş başa gelmesinin mümkün olmadığını, böyle bir milli olimpiyat cemiyeti kurmaya kalkarsam, bunun benim hayatıma mal olacağını söyledim, adamcağız bana hak verdi, cevaben: siz benim murahhasım olunuz, ilerde bir gün gelirde cemiyet teşkiline izin verilirse, sizde milli olimpiyat cemiyetini kurarsınız dedi ve ayrıldık..."*

Selim Sırrı bey, 1908' de Meşrutiyetin, ilanından sonra ülkeye cemiyet kurma serbestisinin gelmesi ile Osmanlı Olimpiyat Cemiyetini kurabilmiş ve durumu Baron de Pierre Coubertin'e bildirmiştir. Bununla birlikte Selim Sırrı, 28 Mayıs 1909 günü Uluslar Arası Olimpiyat Komitesinin Berlin'de yapılan toplantısına Osmanlı Milli Olimpiyat Komitesi'ni temsilen resmen katılmıştır. Selim Sırrı Bey aynı zamanda yurdumuzda "Olimpiyat" fikrini ve idealini tanıtan ve yayan, Milli Olimpiyat Komitesini kuran ve uluslararası Olimpiyat Komitesinde Ülkemizi ilk olarak temsil eden kişidir.³⁴

OMOC'la (Osmanlı Milli Olimpiyat Komitesi) ilgili olarak 1908-1922 tarihleri arasında hiç bir belgeye rastlanılmaması da bize gösteriyor ki, OMOC'un 1922 den önce kişisel olarak faaliyette bulunmuş ve yasal kuruluşunu tamamlayamamıştır. İstanbul'daki bazı sporcular 1923 yılında "Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı" nı kurup, hükümete, yardım için müracaat

ettikleri zaman hükümet bunu reddetmemiştir.³⁵ Bundan dolayıdır ki, Bakanlar Kurulunca 1924 Paris Olimpiyatlarına katılmak için gerekli ödenek OMOC yerine, TİCİ'ye (1922-1936) verilmiştir. 1922 yılına kadar OMOC ile spor örgütleri arasında ilişkilerde kopukluk bulunmuştur. Selim Sırrı, bu kopukluğu önlemek için 1924 yılında Türkiye Olimpiyat Cemiyetini kurduğunda, TİCİ'ni yönetim kurulundaki üyelerden büyük çoğunluğunu burada görevlendirmiştir.³⁶ Bununla da yetinmeyerek 1924 yılında Cihan Müsabakalarını Hazırlama Cemiyeti'ni (CHMC) kurarak, TİCİ başkanı Ali Sami Yen'i ve Burhan Felek'i yanına almış ve Türkiye Milli Olimpiyat Cemiyeti'ni (TMOC) kurmuşlardır. Selim Sırrı 1930 yılında Uluslar arası olimpiyat komitesi temsilciliğinden kendi isteği ile ayrılmıştır.³⁷

Beden Eğitimi ve Spor'a Bakışı

Selim Sırrı Tarcan sporun, ilmin gelişmesinden nasibini alması gerektiğini, insanlar için spor yapmalıdır? sorusunu cevabını aramakta ve bunu halka iyi bir şekilde vermenin çabası içerisine girmiştir. Bir yazısında; *"Şüphesiz ki artık sporlar zamanımızda ilim ve terbiye çerçevesi içine girmiş ve medeni alemin tabipleri, ruhiyatçıları, pedagogları bu çok mühim hayati mesele ile yakından alakadar olmağa başlamışlar, Üniversite ismini taşıyan irfan ocakları vücutla kafa arasındaki münasebeti takdir ederek sporu tababetin hüfzıhhasının yanına almışlar görüşünü dile getirmiştir."*

Selim Sırrı, beden eğitimini ve sporun okullaşmasına ilişkin görüşlerini ise şöyle belirtmiştir; *"üniversitemizde beden terbiyesini nazari ve ameli bir ders gibi okutmak zor bir iş değildir, bu dersi okutacak mütehasıs muallimler memlekette vardır ve ilk iki sönestr için bu ders mecburi olmalıdır. Bale üniversitesinin yaptığı gibi bizde diploma verdiğimiz gençlere mektepte ve birçok müessesesinde beden terbiyesi hocalığı hakkını veren bir diploma*

³⁴ APAK, R.: *Onbeş Yıl ve Türk Sporü*, Kasım 1938, Cilt .2, no:69, Ülkü (1933-1950): Seçilmiş Spor Makaleleri, Der.: Suat Karaküçük, Ankara, 1993, s.96-97.

³⁵ FİŞEK, 1985, s.87-110.

³⁶ ATABEYOĞLU, C: "Cumhuriyet Döneminde Spor Politikası/Tanzimat'tan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi, Cilt: 7, İletişim Yayınları, y.y], s.2175-2195.

³⁷ FİŞEK, 1985, s.87,110.

³⁸ TARCAN, S.S. : *Radio Konferansların III.*, Ülkü Matbaası, İstanbul, 1935.

ihdas etmeliyiz, bu dersi hangi fakülteye bağlamalıdır? sualine gelince tıp, edebiyat, veya pedagoji fakültelerinden birine bağlamak mümkündür" "Beden terbiyesi ve onun şubeleri olan oyun, cinnastik sporlar müstesna kimselerin yapabileceği bir nevi cambazlık şeklinde kaldıkça bu hüner ve marifetlerin üniversitelerle hiç bir alakası olmayacağı" belirtirken, bu konudaki görüşleri doğrultusunda bir çok çalışmalar yapmıştır.⁶⁰

Hükümet programında, bahsi geçen "Terbiye-i Bedeniye Dar'ümuallimini" çok geçmeden Ankara'da "Gazi Terbiye Enstitüsü" adı altında faaliyete geçmiştir. Atatürk, bununla da yetinmeyip Beden eğitimi öğretmeni yetiştirecek yüksek okul açılmadan Çapa'daki Muallim Mektebinde özel bir kurs düzenlemiş ve bunun başına Avrupa'da beden eğitimi öğrenimi yapmış bulunan tanınmış spor adamı Selim Sırrı Tarcan'ı getirmiştir. 1926 yılında Çapa'daki Muallim mektebinde özel kurslar düzenlenmiştir. Bu kurslar dokuz ay süreyle her il'den yetenekli birer ilkokul öğretmeni ve ordudan bazı subayların iştirakıyla dört dönem devam etmiştir. Bu eğitim faaliyetlerinde, İdareci ve öğretici olarak İsveç'te cinnastik eğitimi görmüş olan Selim Sırrı bey getirilmiştir. Kız öğrencileri yetiştirmek üzere ise İsveç'ten Inga Nerman ve Ragnar Johnsson adlarında iki bayan cinnastik öğretmeni getirilerek, bu soruna çözüm bulunmuştur. Inga Nerman Türkiye'de dört yıl kalarak bir çok bayan cinnastikçi yetiştirmiştir. ⁶¹

Selim Sırrı, sporu ve beden terbiyesinin önemini temel alan anlayışı ile ilgili olarak, 1934 yılında yayınlanan Radyo konferansların adlı eserinde ⁶²; *"Beden Terbiyesi, kemal mertebesini bulmuş bir medeniyetin mahsulüdür. Varlığı bir milletin tam bir inkişafına mashaş olduğuna delalet ettiği gibi, yokluğu içtimai düşkünlüğün bir alametidir"* dediği belirtilmiştir. Genel olarak yaşam felsefesini sporun bilimselleşmesine, kurumlaşmasına ve halk sağlığına önem veren bir çizgide sürdürdüğü görülmüştür.

TARTIŞMA VE SONUÇ

⁶⁰TARCAN, S.S. : Spor Pedagojisi, Cumhuriyet Matbaası, İstanbul, 1943.

⁶¹ ATABEYOĞLU, s.2187.

⁶² KARAKÜÇÜK, S.: Beden Eğitimi Öğretmeninin Eğitimi, Gazi Üniv., Yay., Ankara, 1989.

⁶³ TARCAN, S.S. : Radyo Konferansları II., Devlet Matbaası, İstanbul, 1934.

Selim Sırrı, sporu ve beden terbiyesinin önemini temel alan anlayışı ile ilgili olarak, 1934 yılında yayınlanan Radyo konferansların adlı eserinde ⁶⁴; *Beden Terbiyesi kemal mertebesini bulmuş bir medeniyetin mahsulüdür. Varlığı bir milletin tam bir inkişafına mashaş olduğuna delalet ettiği gibi, yokluğu içtimai düşkünlüğün bir alametidir"* dediği belirtilmektedir. Genel olarak yaşam felsefesini sporun bilimselleşmesine, kurumlaşmasına ve halk sağlığına önem veren bir çizgide sürdürdüğü görülmüştür.

Cinnastikle spora bakışını ise ; *Sporcunun ve sporun hissi ve terkibi, cinnastiğin ise akli ve tahlili bir mahiyeti vardır, tahlilin terkibe, teşekkülün tekamüle tekaddüm etmesi fikir ve beden terbiyesinde, şunu hatırdan çıkarmamak lazımdır ki spor doğrudan doğruya vücudu terbiye etmez, Cinnastikle terbiye edilmiş vücudu tekamül ettirir. Sporda bütün adale grupları tam bir inbisatla çalışmazlar, buna imkan yoktur", "•herhangi bir spora heves eden gençler bilmelidirler ki; o sporun icap ettirdiği bir takım şartlar vardır, onlar ancak ilmi bir mahiyeti terbiyevî cinnastiklerle elde edilir, böyle bir hazırlığa lüzum görmeden doğrudan doğruya spor a kendini veren gençler iyi bir netice elde demezler ve çabuk yıpranırlar".Bu sözlerinden de anlaşılıyor ki, her ikisinin bir biri ile iç içe olduğunu ve "cinnastiksiz bir spor düşünülemez, ancak cinnastik yapan sağlıklı insanlar düşünülebilir" görüşü hakim olduğu görülmüştür.*

Selim Sırrı Tarcan, girişken, çalışkan ve yenilikleri arayan bir kişilik yapısına sahip olduğu , Spor yönüyle de kendisini, iki ayrı kişilik olarak ele almıştır. İsveç'ten önceki Selim Sırrı ve İsveç'ten sonraki Selim Sırrı olarak ifade etmeye çalışmıştır. İsveç'e gitmeden önce, Alman cinnastiğini öğrenen ve bu cinnastiği savunan bir spor anlayışına sahip iken, İsveç'e gittikten sonra, spor ve cinnastik anlayışında çok büyük değişimler meydana gelmiştir. Bu değişimleri de şu şekilde ifade "İsveç'e, pazularıyla geldim, aklımla dönüyorum" etmiştir. Türkiye'ye döndükten sonra da fanatik bir şekilde İsveç cinnastiğinin savunuculuğunu yapmıştır. Bu nedenle kendi hocası Faik Üstünlüman ile görüş ayrılığına düşmüşlerdir. İsveç cinnastiğinin gelişmesi ve yayılması için

büyük gayretler göstermiş, Öğrenciler yetiştirerek, okullarda İsveç cimnastiğinin yayılmasını sağlamıştır.⁴⁵

Sporun teşkilatlanması, yönetimi konusunda birçok faaliyette bulunmakla beraber, okul öncesinde, ilk ve orta öğretim gençliğinin genel eğitiminde, kadınların eğitiminde, ve yaygın eğitimde beden eğitimi ve sporun yeri ve önemi üzerinde Önemle durmuş ve halkın dikkatini bu konular üzerinde toplamaya çalışmıştır.

Sonuç olarak, Selim Sırrı Tarcan'ın Cimnastik ve Spor anlayışı ve bu konulardaki görüşleri günümüz uygulama ve anlayışları ile karşılaştırıldığında, önemli ölçüde paralellik görülmektedir. Günümüzde herkes için spor mu? yoksa zirve sporu mu?, sporcu profesyonel leştiği ölçüde sporun özünden uzaklaşır mı? tartışmaları hala yerine oturmamıştır. Ancak, Selim Sırrı'nın bu konudaki görüşleri günümüz nesline iyi aktarıldığı takdirde spor'da yaşanan çoğu karmaşanın önleneyeceği en azından sporcu ahlakının korunması açısından önemli ölçüde ışık tutacağı kanaatindeyiz. Selim Sırrı Tarcan'ın yapmış olduğu çalışmaların, her biri ayrı ayrı ele alınarak incelenmeli bu çabaların ve hala geçerliliğini koruyan görüşlerinin günümüz gençliğine iletilmesini sağlaması açısından önem arz etmektedir.

⁴⁵ ACET, M.:Yıldırım, 'İsveç cimnastiğinin Dünyada ve Türkiye'deki gelişimi'D.P.O.Sosyal Bil.Dergisi,yıl.1 sayı:2(Haziran 1999)Türk Dünyası Araştırma Vakfı,İstanbul,1999.

KAYNAKLAR

1. Acet, M.:Yıldırım, 'İsveç cimnastiğinin Dünyada ve Türkiye'deki gelişimi'D.P.Ü. Sosyal Bil.Dergisi,yıl.1 sayı:2(Haziran 1999)Türk Dünyası Araştırma Vakfı.İstanbul,1999
2. Apak, R. : *Onbes Yıl ve Türk Sporı*. Kasım 1938, Cilt .2, no:69.,Ülkü (1933-1950): Seçilmiş Spor Makaleleri, Der.: Suat Karaküçük, Ankara, 1993, s.96-97
3. Anın, A.C.: "Selim Sırrı Tarcan", Spor Bilimleri Dergisi, Türkiye Beden Eğitimi Öğretmenleri ve Spor Kulübü Derneği, Yıl: 4, Sayı 13-16, İstanbul, 1993.
4. Atabeyoğlu, C: "Cimnastik." Tanzimat'tan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi, Cilt :6, İletişim Yayınları, [y.y], s.1474-1518.
5. Atabeyoğlu, C: "Cumhuriyet Döneminde Spor Politikası."Tanzimat'tan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi, Cilt: 7, İletişim Yayınları,[y.y], s.2175-2195.
6. Atabeyoğlu, C, et al.: "Olimpiyatlar." Morpa Spor Ansiklopedisi, Morpa Kültür Yayınları LTD.ŞTİ, İstanbul, 1997 s.160.
7. Atabeyoğlu, C: "Tar" Maddesi, Meydan Larousse, Cilt: 19, Sabah Yayınları, [İstanbul], s. 66
8. Çapan, M.Ş.-"Selim Sim Tarcan'ın Beden Eğitimi ve Spor Sistemlerin Analizi."Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Fırat Üniversitesi, SBE, 1996.
9. Demirhan, G. : "Selim Sırrı". Hacettepe Üniv. 5. Uluslararası Spor Bil. Kongresinde Dağıtılan El Broşürü, Bağurcan Yayınevi, Ankara, 1998.
10. Fişek, K. : 100 Soruda Türkiye Spor Tarihi, Gerçek Yayınevi, [y.y], 1985.S.15-110
11. Gelişim Hachette.: "Spor" Maddesi, Cilt: 10, Sabah Yayınları, İstanbul, [y.y]s.3814,3815
12. İşean, F. : Türklerde Spor, B.T.S.G.M Yayınları, Yay., No: 55, Ankara, 1988, s.97-98
13. Kahraman, A. : Osmanlı Devletinde Spor. I.Baskı, Kültür Bakanlığı Yayınları, Yayın No: 1697 Ankara, 1995, s.662,666
14. Karaküçük, S.: Beden Eğitimi Öğretmeninin Eğitimi, Gazi Üniv., Yay., Ankara, 1989.

15. Keten, M. :Türkiye'de Spor, 2.Baskı, Polat Ofset, İstanbul, 1992
16. Tarcan,S.S.:Beden Terbiyesi:Oyun-Cimnastik-Spor,Devlet Matbaasıİstanbul, 1932a.
17. Tarcan, S.S. :Radyo Konferanslarım I., Devlet Matbaası, İstanbul, 1932b.
18. Tarcan, S.S. : Radyo Konferanslarım II., Devlet Matbaası, İstanbul, 1934.
19. Tarcan, S.S. : Radyo Konferanslarım III., Ülkü Matbaası, İstanbul, 1935.
20. Tarcan, S.S. : "Jimnastikte İsveç Mektebi Nedir?". Beden Terbiyesi ve Spor Dergisi, sayı:40, Ankara, Mart 1942, s. 22,23.
21. Tarcan, S.S. : Spor Pedagojisi, Cumhuriyet Matbaası. İstanbul, 1943
22. Tarcan, S.S.: Hatıralarım, Türkiye Yayınevi, İstanbul, 1946.
23. Tarcan,S.S. : 30.11.1936, no:22, s.4.,Türk Spor Kurumu Dergisi (1936-1938):Seçilmiş Spor Makaleleri, Der.: Suat Karaküçük,Ankara,1992, s. 145.

mpü Sosyal Bilimler Dergisi Makale Yazma Kuralları

1. Dergi için hazırlanan makaleler, bilgisayar ortamında Winword 6.0 ya da üst versiyonda yazılmış olması gerekir.

2. Makale metni, A4 kağıda soldan 5 cm, sağdan 4 cm, üst ve alttan 5 cm olarak yazılmalıdır. Yazı, çizim ya da grafikler vs. yazım alanı içinde olmalanna dikkat edilmelidir.

3. Makale metni kağıdın ön yüzüne, 11 punto ve Times New Roman yazı karakteri ile yazılmalıdır, paragraf ve satır aralıktan tek olacak şekilde bırakılmalıdır.

4. Makale ismi üstte ve ortada olacak şekilde, bold ve büyük karakterli harflerle yazılacak. Yazarm ismi, makale isminin sağ alt tarafına gelecek şekilde yazılmalıdır. Ayrıca, yazarm unvanı ve kurumu ilk sayfada dipnot edilmelidir.

5. Ana başlıklar ve alt başlıklar, makale metnindeki ikinci ve sonrasındaki satırlarla aynı hizada olacak şekilde başlamalı ve başlıkların metodolojik numaralandırılması 1., 1.1., 1.2., ... şeklinde olmalıdır. Ana başlık tamamı büyük harfle ve bold; diğer düzey başlıklar ise, bold ve kelimelerin ilk harfleri büyük olacaktır.

6. Dipnotlarda kullanılacak metodoloji aşağıdaki gibi olmalıdır.

Kitap için: Yazarm Adı ve Soyadı, Kitabın Adı, Yayınevi, basılış sayıları, yayım yeri, yayım tarihi, sayfa numarası.

Örnek: Vural Fuat Savaş, **İktisadın Tarihi**, Liberal Düşünce Topluluğu Yayını, Ankara, 1997, s.997

Makale için: İsim soyad, "Makale İsmi", Dergi İsmi, Cilt, Sayı, (Yayıım Ay ve Yılı), sayfa aralığı.

Diğer bir metod olarak kaynakça bağlantıları da kullanılabilir.

(Yazarm soyadı: Basım tarihi, sayfa numarası)

Örnek: (Yıldırım: 1996,21)

7. Makalenin sonunda kaynakça bölümü olmalıdır. Kitaplarda şu sıra izlenir: YAZARIN SOYADI, Adı, Eserin Adı, Yayınevi, Yazılış ve basılış sayıları, varsa çeviren, Yayımlandığı il, Yayın Tarihi.

MALINOWSKI, Branislav, İnsan ve Kültür, Verso Yay., ikinci baskı, Çev. Fatih Gümüş, Ankara, 1990.

Aynı kişinin yazdığı eserler alt alta sıralanırken, yazar adı, yalnız birinci kaynak için verilir. İkinci ve daha sonraki eserlerde, yazar yerine, küçük çizgilerle yedi harf eninde yatay bir çizgi çizilir,

Örneğin:

MALINOWSKI, Branislav, İnsan ve Kültür, Verso Yay., ikinci baskı, Çev. Fatih Gümüş, Ankara, 1990.

—, Sosyoloji, Verso Yay., ikinci baskı, Çev. Ali İrmak, Ankara, 1998.

Makale için: YAZARIN SOYADI, Adı, "Makale İsmi", Dergi İsmi, Cilt, Sayı, (Yayıım Ay ve Yılı), sayfa aralığı.

8. Çizim ya da grafiklerde başlıklar 1' den başlayacak şekilde üst tarafta, dipnot ise altta yer alır.

9. Makale başlığının hemen altına isimden sonra, 150 kelimeyi geçmeyecek şekilde makalenin Türkçe ve İngilizce özeti verilmeli, ayrıca sekiz kelimeyi geçmeyecek şekilde anahtar kelimeler verilmelidir. Bu bölüm 9 punto ile yazılmalıdır.

10. Dergiye gönderilen yazıların içeriğinden yazarlar sorumludur.

11. Dipnotlar 9 punto olarak yazılmalıdır. Yararlanılan kaynaklar çalışmanın sonunda ayrıca belirtilmelidir. Kaynaklarda yazar soyadı (büyük), adı şeklinde alfabetik sıralanmalıdır. Aynı yazarm farklı eserleri için tarih sırası gözetilmelidir.

12. Makale 20 sayfa geçmeyecek şekilde yazılacak ve 2 çıktı ve kayıtlı olduğu disketi ile birlikte dergi sekreterliğine teslim edilmelidir.

I